

Nastavno na dosadašnje prijedloge, pravobraniteljica za osobe s invaliditetom je 02. svibnja 2017. godine temeljem iskustva praćenja svakodnevne primjene **Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanja osoba s invaliditetom** te pritužbi osoba s invaliditetom, objavila putem E-savjetovanja sljedeće prijedloge:

Načelni komentar kod članka 3. Prijedloga:

-Budući da je u interesu države osposobiti što veći broj osoba s invaliditetom za potrebe otvorenog tržišta rada ili drugih oblika rada, mišljenja smo da bi usluga profesionalna rehabilitacije trebala biti jednako dostupna svima bez obzira na status osobe (zaposlena/nezaposlena). Prema našim iskustvima upravo je činjenica da se ova usluga plaća bila često zaprekom da poslodavac uputi osobu na profesionalnu rehabilitaciju unatoč potrebi za istom.

Stoga smo mišljenja da bi se ovo pitanje trebalo zakonski urediti.

-Predlažemo da se terminološki usklade članci 1. i 5. Prijedloga na način da članak 1. Prijedloga, odnosno čl. 4. st. 1. Zakona glasi: „... Pravo na profesionalnu rehabilitaciju može ostvariti osoba s invaliditetom koja ispunjava uvjete za upis u očevidnik zaposlenih osoba s invaliditetom“ ..., a članak 5. Prijedloga, odnosno članak 8. st. 4. Zakona treba glasiti:

„Obvezu kvotnog zapošljavanja osoba s invaliditetom poslodavac može ispuniti tako da zaposli propisani broj osoba s invaliditetom koje ispunjavaju uvjete za upis u očevidnik...“

Obrazloženje: Navedeni prijedlog smatramo jasnijim budući da poslodavac može osobu upisati u očevidnik tek nakon zapošljavanja.

-Budući da je prijedlog da se članak 8. st. 6. briše, smatramo da ga treba ostaviti zbog bolje informiranosti poslodavaca.

-Slažemo se s člankom 6. Prijedloga, ali smomišljenja da bi zbog boljeg razumijevanja obvezu osiguravanja razumne prilagodbe prilikom provedbe testiranja i/ili intervjua trebalo urediti na način da ovaj dio bude sastavni dio članka 7. Zakona koji općenito regulira razumnu prilagodbu.

Obrazloženje: Navedeno predlažemo jer se prema sadašnjem Prijedlogu može pogrešno shvatiti da se ova obveza odnosi samo na poslodavce iz javnog sektora.

Ostali prijedlozi za koje smo mišljenja da ih treba ugraditi u tekst Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom

- Vezano uz odredbu Zakona koja propisuje mogućnost ostvarivanja novčane nagrade za poslodavce koji nemaju obvezu kvotnog zapošljavanja i one koji zapošljavaju više od propisane kvote, predlažemo povećati novčanu nagradu sa 6 na 12 mjeseci. Navedeno smatramo u skladu s preporukom UN Odbora za prava osoba s invaliditetom da se postojeće kvote nadopune i drugim poticajima za poslodavce.

- Slijedom njihove preporuke za osiguravanjem zapošljavanja i rada uz podršku koristimo prigodu da naglasimo važnost i potrebu da se Zakonom osigura radni asistent osobama s invaliditetom kojima je neophodno potreban. Iznova ukazujemo na potrebu da se ovaj

prijedlog razmotri, uostalom kao i preporuka Odbora koja se odnosi na pristupačnost radnog mjesta.

Slijedom toga predlažemo da se zamjenske kvote nadopune i nekim drugim oblicima kao npr. osiguravanje prilagođenog prijevoza teško pokretnim osobama s invaliditetom kako bi one mogle pristupiti svom radnom mjestu. Mislimo da bi na taj način poslodavci koji imaju takva vozila i mogućnosti mogli ispuniti zamjensku kvotu te da bi to u značajnoj mjeri doprinijelo povećanje zapošljivosti osoba s invaliditetom. Zamjenska kvota se može nadopuniti npr. s mogućnošću doniranja sirovina, opreme, sredstava za rad, nužnih strojeva za djelatnost/rad samozaposlene osobe s invaliditetom. Smatramo da bi poslodavcu to trebalo priznati kao zamjensku kvotu jer potpomaže samozapošljavanju osoba s invaliditetom i održivosti na tržištu rada.

- Također smo mišljenja da udruge koje provode projekte osobnog asistenta za koje sklapaju ugovore o radu odnosno ugovore o djelu trebaju biti izuzete iz obveze kvotnog zapošljavanja budući da osobni asistenti u naravi ne predstavljaju zaposlenike udruga. Radi se o neprofitnim udrugama čije su projektne aktivnosti u najvećoj mjeri financirane temeljem natječaja koje objavljuju nadležna državna tijela (ministarstva odnosno jedinice lokalne samouprave), a u svrhu izvršavanja određenih aktivnosti ograničenog trajanja (u pravilu od jedne do tri godine) te za račun spomenutih tijela sklapaju ugovore s izvršiteljima pojedinih aktivnosti. Radi se o ugovorima o radu, odnosno ugovorima o djelu čije trajanje je limitirano projektom i unaprijed određeno. Udruge u ovakvom slučaju nisu pružatelji usluge osobne asistencije već posrednici između tijela koje ovu uslugu osigurava korisnicima - osobama s invaliditetom odnosno djece s teškoćama u razvoju temeljem projekta i raspisivanjem natječaja. Mišljenja smo da se shodno tome ne mogu takve udruge smatrati poslodavcima u smislu odredbi Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom te Pravilnika o utvrđivanju kvote za zapošljavanje osoba s invaliditetom i podlijegati obvezi kvotnog zapošljavanja u slučajevima kada su predlagatelji korisnika ove usluge i posrednici sklapanja ugovora između pružatelja i korisnika usluge osobne asistencije, kao i kada za račun tijela koje odobrava i financira aktivnosti osobne asistencije provodi administrativne i druge pripreme i postupke. Osim toga, udruge imaju i ograničenja u pogledu izbora osobnoga asistenta budući da on pruža usluge asistencije osobama s najtežim invaliditetom pa ne može i sam biti osoba s invaliditetom.

- Predlažemo da profesionalna rehabilitacija bude obvezna za osobe na dugotrajnijem bolovanju. Smatramo da je već tada potrebno uključiti te osobe u neki vid profesionalne rehabilitacije radi očuvanja preostalih radnih sposobnosti i/ili stjecanja novih znanja i vještina

NAPOMENA: Prema našim iskustvima osobe s invaliditetom se često pritužuju da se osposobljavaju za određene programe koji nisu certificirani te smatramo da je potrebno omogućiti certificiranje programa osposobljavanja za ona zanimanja koja se u stvarnosti provode te smo mišljenja da se o ovome treba voditi računa prilikom izmjena i drugih zakona i podzakonskih akata.